

INFORMAČNÍ SERVIS C.21

(Vydává NEZÁVISLÉ TISKOVÉ STŘEDISKO: Michal Blažek, Jan Brabec, Marie Divišová, Zuzana Dienstbierová, Jan Hrabina, Ivan Lamper, Zbyněk Petráček, Tereza Pokorná, Jan Ruml, Jan Slovák, Jaroslav Spurný, Miroslav Šimáček, Petruška Šustrová, Jáchym Topol, Martin Weiss.

Středisko vzniklo 15.11. sloučením redakcí REVOLVER REVUE a SPORTU. Během dvou dnů se k němu přidalo množství dobrovolných spolupracovníků, které z technických důvodů nelze jmenovat všechny, avšak bez nich by naše práce nebyla realizovatelná. Redakce děkuje všem, kteří se práce střediska účastní a podporují ji. Speciální dík patří těm, kteří nám dali k dispozici místnosti pro redakci. Adresa: GALERIE MLADÝCH, Vodickova 10, 110 00 Praha 1. Tel. 22 59 02 nebo 22 97 532.)

ZA KLID, ZA SOCIALISMUS!

Milicioni zbrané byly odevzdány armádě, vojsko nebude prý použito proti vlastnímu lidu, a tak se zdá, že odpůrci Občanského fóra mají už jen omezené prostředky pro boj: v tuto chvíli jsou to připomínky k režii letenské manifestace a slovům Václava Malého (v Rudém právu se táhnou ještě dvanáct dní po události), prohlášení o nutnosti klidné a poctivé práce s výstražným odvoláním na hospodářskou situaci Polska a konečné slovo socialismus.

Ti, kdo za jakýchkoli minulých projevů nesouhlasu žádali především klid na práci, uznali chyby a nedostatky, pokud k tomu měli příležitost, a volají zase svým původním hlasem, že demonstrace, ultimáta a stávky nic neřeší - jako by jejich paměť sahala jen hodiny zpět a dále. Varovně při tom poukazují k severu, aniž připustí, stejně jako to nebyli ochotni uznat polští komunisté, že konání či nekonání stávek mohou přece výrazně ovlivnit oni sami tím, jak vyhoví předneseným požadavkům. Víím, že vláda není dobrá, pravil ministerský předseda, ale nežádejte mě, abych ji ménil. Co chtěl svým postojem získat? Čas? Pro koho a pro co, můžeme se jen dohadovat.

Vyzývatelé k pokojné práci předpokládají, že přirozený sklon lidských povah k pořádku přehluší rozumové důvody pro dnes nezbytný neklid, stejně tak jako uživatelé slova socialismus sázejí spíše na podvědomí posluchačů než na jejich racionální úvahu. Mluví-li o socialismu, dovolávají se hlavně pocitů, které v každém z nás, absolventů nejrůznějších stupňů školení o domnělých zákonitostech dějin, měla vytvořit tvrzení o střídání společensko-ekonomických formací a o přechodu k té nejvyšší, o našich vymoženostech a nezaměstnanosti, nejistotě a dalších stínech společností "nesocialistických". Pokud informace o tom, že Václav Havel nechce socialismus a že v programu Občanského fóra není socialismus ani zmíněn, mohou ještě působit na posluchače tak negativně, jak zamýšlejí jejich šířitelé, pak jediné na této iracionální úrovni.

Vždyť rozum se slovo socialismus u nás dnes zdráhá přijmout. Zkušenost s jeho užíváním mu v tom brání. Vzpomínáme na proklamované dosažení socialismu před třiceti lety, na proměnlivou klasifikaci zemí socialistických nebo socialisticky orientovaných, na socialismus rozvinutý či reálný, na čtyřicetiletí socialistických vlád. O zneužití toho termínu psal Václav Havel ještě v době ideologického monopolu komunistické strany, kdy za socialismus sám sebe prohlásil byrokratický stranický aparát. V jedné věci byla tehdy situace přehlednější: bylo jasné, co se za slovem skrývá. Dnešní jeho obsah má obrysy ještě mnohem nezřetelnější, snad nemá žádné. Uvědomujeme si: neužívá-li Občanské fórum slovo nejasné a vyprázdněné, je to jeho přednost, nikoli nedostatek. Společenský neklid dnes krizi nevytváří, nýbrž řeší. A těch poznámek k manifestacím už možná bylo dost, ne?

8.12.1993 Tomáš Tichý

STB, LÉKAŘI, KRIMINÁLKA?

V úterý 21.11. roznášel Tomáš Tichý, student Chemickotechnologické fakulty ČVUT, prohlášení vysokoškoláků a OF na Hlavním nádraží v Praze. Kolem 22.15 hod. zde byl kontrolován uniformovaným příslušníkem VB. Po chvíli k němu přistoupili tři civilisté, a aniž by se něčím prokázali, vyzvali ho, aby je následoval.

Vyšli na 1.nástupiště a po něm se dostali až do kolejiště, kde už nesvítilo světlo. Dva z mužů šli vedle něho, třetí za ním. Tomáš Tichý ucítil najednou ostré bodnutí v zátylku a dál šel nic nepamatuje. Probral se až na stanici metra Fučíkova. Mohlo být před 24.hod. Odtud se snad dostal autobusem č.152 do Čimic, kde bydlí - na jízdu si nepamatuje. Řidič mu pomohl z autobusu a jemu se podařilo dojít domů. Bylo kolem 0.30 od. V náprsní kapse mu chyběla prohlášení vysokoškoláků a OF - OP, index a peněženku však měl. Rodiče Tomáše Tichého zavolali záchranku, která ho odvezla do nemocnice Na Františku, kde upadl do bezvědomí. Probral se až ráno a od té doby střídavě upadal do bezvědomí. Pamatuje se, že na ruce měl náplast po

odebrání krve k laboratornímu rozboru.

Doktoři z nemocnice Na Františku nejprve potvrzovali, že zkouška krve byla provedena, později však tvrdili, že ne, že byl udělán jen rozbor moče. V sobotu 25.12. byl Tomáš Tichý propuštěn do domácího ošetřování. Nebyla mu vydána žádná propouštěcí zpráva, bylo mu řečeno, že bude zaslána školní lékařce. Doktorka Hladíková z JIP Na Františku byla z počátku při telefonických rozhovorech s paní Tichou velice neochotná a sdělila jí, že Tomáš je v bezvědomí z nezjištěných příčin. Z počátku tvrdila, že zkouška krve byla udělána. Tomáše pak sama přesvědčovala, aby se jí přiznal, že se přivedl do bezvědomí sám. Jiný doktor paní Tiché tvrdil, že její syn je toxikoman, ale že krevní zkouška provedena nebyla. Totéž tvrdil dr.Soukup.

Od události uplynulo již 18 dní a dosud žádná lékařská zpráva školní doktorce doručena nebyla. Tomáš je stále v neschopnosti a školní lékařka neví, co s ním. Primář II.chirurgického oddělení nemocnice Na Františku při telefonickém rozhovoru s paní Tichou v pátek 8.12. tvrdil, že zprávu školní lékařce posílal. Na dotaz kdy, odpověděl, že se nepamatuje.

Hned první den hospitalizace Tomáše Tichého Na Františku navštívili nemocnici dva civilisté, kteří se o případ živě zajímali. K Tomášovi však puštění nebyli.

Věc vyšetřovala kriminálka z Prahy 2 (kpt.Černovský a por.Kafka). Žádná zpráva o výsledku či průběhu šetření však rodině nebyla poskytnuta. (ppl)

* * *

NAŠE KONTO

(S) Jan Ruml: 34278 - 180556 - 021

St.banka československá, Václavské nám.42, Praha 1

(Kčs) Jan Brabec: 1238340 - 018

Čs. spořitelna, Vodičkova 9, Praha 1

* * *

NÁVŠTĚVA V PEKLE

Dne 6.12.1989 navštívili Nápravné výchovný ústav Valdice dr.Jiruška za Čs.výbor pro lidská práva a humanitární spolupráci, František Veis, politický vězeň nedávno propuštěný z valdického vězení, který byl k této cestě pověřen Výborem na obranu nespravedlivě stíhaných, a Juraj Puci, redaktor rozhlasového vysílání OF. Uvádíme zprávu Františka Veise, jak ji publikovala Východoevropská informační agentura:

Návštěva měla dvojí účel: nový soudní proces s Petrem Petrovským, vězněným v NVČ Valdice, a identifikaci několika dalších osob vězněných ve Valdicích, které by případně měly být v registraci VONS a OF.

Odsouzený Petr Petrovský byl ve dnech těsně před Silvestrem 1988 na cele samovazby ve Valdicích opilými příslušníky Sboru nápravné výchovy zmasakrován způsobem i na valdické poměry nezvykle brutálním. K situaci se zcela náhodou dostal orgán Inspekce Hlavní správy SNV Kratochvíl, který zahájil vyšetřování. Celá věc se však zaonačila tak, že Petrovský je naopak trestně stíhán za krivé obvinění, s tím, že zmlácen nebyl a věc si vymyslel. Hlavní líčení bylo odročeno, protože bylo rozhodnuto vyslechnout další svědky, kteří momentálně ve věznici Valdice již nebyli přítomni. Minulost Petrovského je kriminální (10krát trestán), celá věc může sloužit jako krátký případ zacházení s vězni v čs.věznicích. Jsem vnitřně přesvědčen, že ke zmlácení Petrovského došlo. Sám znám celou řadu podobných případů. Stejně přesvědčení má i dr.Jiruška. Po hlavním líčení mě požádal o rozhovor okresní prokurátor (a tím i dozorový prokurátor NVČ Valdice). Vedl však zprvu jen monolog, v prvé fázi ironický, dále pak zjevně výhrudný v tom smyslu, abychom si dali pozor, že věc není tak jednoduchá, zda jsme si vědomi, za jaké lidi se bereme, atd. Dr.Jiruška i já k soudu při jeho pokračování opět pojedeme. Požádal jsem o rozhovor náčelníka věznice s tím, že pro potřeby VONS a OF potřebujeme identifikovat několik dalších osob z NVČ Valdice. Náčelník věznice, pplk.Kordík, se mnou hovořil v přítomnosti dalších dvou svých náměstků, umožnil identifikaci osoby, kterou jsme znali pouze ile přezdívkou, dále odmítl udat data další osoby s tím, že tato data nám poskytne HS SNV v Praze. Hovořil se mnou slušně. Z jeho projevu usuzuji na zvědavost a očekávání, co současný vývoj ve společnosti přinese pro vězeňství a zejména pro věznici Valdice a její personál.

V NVČ Valdice se v současné době nacházejí tyto osoby, o něž bychom měli mít zájem (mimo osob, které jsou již zaregistrovány):

Miroslav Hartman, odsouzen za vyzvědačství; měl provádět špionáž ve prospěch USA, proti

vojákům SSSR na našem území. Nebylo vyhověno jeho žádosti, aby k věci byly vyslechnuty sovětské orgány k potvrzení jeho nevinu. Je velmi pravděpodobně, že špionáž neprováděl. Jindřich Suchý, odsouzen za vyzvědačství. Již jako odsouzený ve Valdicích byl přistižen při zasílání motáku do ciziny se žádostí o pomoc a dostal za vyzvědačství další trest, takže jeho trest obnáší celkem asi 20 let.

František Vojtásek, odsouzen v roce 1969 za vyzvědačství ke 25 letům vězení. Působil jako pracovník čs. rozvědky v Paříži, pracoval však po srpnu 1968 pro francouzskou rozvědku, zejména proti sovětské rozvědce. V současné době trpí krční rakovinou. Člověk s velikou osobní disciplínou a také prestiží jak u vězeňského personálu, tak i spoluvězňů. V jeho kauze bylo konstatováno, že se špionážní činnosti pro Francii ani v nejmenším neobohatil a že celá jeho trestná činnost spočívala výhradně na ideovém a politickém podkladě.

Další data odsouzeného Hartmana se pokusím získat na HS SNV, rovněž tak u Suchého a Vojtáska. V těchto dvou případech však pochybuji, že nám bude vyhověno. Jsem však schopen najít jejich rodiny. - Tolik zpráva Františka Veise.

Prohlášení demokratického fóra příslušníků SNV Ministerstva spravedlnosti ČSR

V SNV ČSR útvar SNV č.2 Praha - Pankrác bylo ustaveno dne 7.12.1959 ve večerních hodinách demokratické fórum příslušníků SNV MS - ČSR, které sdružuje straníky, nestraníky a členy SM.

Na rozdíl od služebního vedení podporuje požadavky stávajících studentů, umělců a OF. Vyzýváme všechny poctivé příslušníky SNV MS-ČSR, aby naše úsilí podpořili. Distancujeme se od prohlášení služebního vedení správy sboru NV MS-ČSR a útvaru SNV č.2 Praha - Pankrác o tom, že zásah příslušníků SNB dne 17.11.1959 byl oprávněný.

Naším úsilím je očistit SNV ČSR od těch služebních funkcionářů, kteří dlouhodobě zneužívali služební postavení, podporovali protekci a prodávávali do vedoucích funkcí rodinné příslušníky.

Přípravný výbor demokratického fóra tvoří: kpt. Miroslav Bodický - Ve Lhotce 903/4 15 Praha 4, npor. Petr Laštůvka a por. Frant. Sechtr.

PŘEHLED ZPRÁV

* **PROHLÁŠENÍ STUDENTŮ MFF UK.** Dne 5.12. v 6.00 zahájil v Ústí n. L. invalidní důchodce pan Kneurek protestní hladovku na podporu požadavků studentů. Nechceme žádné další útlak na zdraví nebo dokonce na životech. Je věcí cti a svědomí nás, studentů, převzít na sebe jeho útlak. Aby nebyl ohrožen lidský život, chceme nahradit tuto individuální hladovku neprotříděným řetězem marných 45-hodinových hladovek. Tímto způsobem také chceme protestovat proti nekonečnému tlakové moci zkompromitovaného stranického aparátu a podpořit jednotu všech studentů.

Za studenty MFF UK - první skupina: Jan Lamser, Marek Roesel, Robin Teplý, Eva Červená, Martin Šebánek, Magdalena Veleblílová. Začátek v 6.00 hod., 7.12.

* **NOVÉ DEVIZOVÉ KORTO STUDENTŮ:** 3453-42733/000 ČOB AS 11520, Praha 1-Nové Město, Na Příkopě 14.

* **CHODOVÁ PLÁNĚ.** V průběhu generalistky 27.12.59 byly v kasárnách v Chodové Planě uzamčeny politicko výchovné světnice, aby bylo příslušníkům pohr. stráže znemožněno sledování přímého přenosu gen.stávky v TV. Velitel školní brigády v Planě u Mar.Lazní spolu s velitelstvem praporu Chodové Planě PS útvaru 5350 dosud zastává stanovisko, že pohraniční stráž je při návštěvě Prahy pronásledována davem při různých shromážděních. Z tohoto důvodu, i z důvodu případné gen.stávky 11.12.59 je vojákům jedn. služby s trvalým bydlištěm v Praze omezovalo krátkodobě volno k opuštění posádky.

* **STŘEDOČESKÝ KRAJ.** Občanské fórum ustavili ve dnech 27.-30.11. pracovníci SKNV. Více než 130 jich vyslovalo souhlas s Programovými zásadami OF a zavázalo se v souladu s demokratickými principy působit ve svém okolí, na pracovišti i na pracovníky nář.výborů nižších stupňů. Na diskusi pracovníků a vedení SKNV za účasti hostů z koordináčních výborů OF Krajského investorského ústavu a Středočeského krajského kulturního střediska. Přítomní podpořili výzvu členům KSČ a jednotek LM ke zrušení organizací na pracovišti. Mluvcem OF SKNV je RNDr.J.Basík.

* **ELEKTRICKÉ DRAHY** mají přes dva tisíce zaměstnanců v provozech po celé Praze. Proto ustavení OF tady probíhá už týden. 6 aktivistů objíždí agitovat po vozovkách a dalších pracovištích, ale stěžují si, že jim nepříšel na pomoc nikdo z herců nebo z KC OF. Nejen mimo Prahu je informovanost špatná a pro fundovanou argumentaci nevybavené iniciátory není snadné se potýkat s námitkami. Politická argumentace se vsude neujme a centrum by mělo v praktických věcech vydat nějaké pokyny /otázky vztahu OF a ROH/. Stávkový výbor je připraven se na příp. pokyn ke generalní stávce zapojit a na 15 minut zcela zastavit provoz tramvají.

* **ZRUŠENÍ VLÁDNÍ LETKY** POŽADUJE gen.ředitel ČSA pan Nulíček. Vládní letka disponuje čtyřmi letadly TU 154 a dvěma IL 62. Tento letecký park, stejně jako letištní plochy, hangáry, moderní elektrické agregáty Renault (ČSA má jen 25 let staré tuzemské) jsou naprosto nevytiženy, zatímco civilnímu letišti tohle všechno chybí. Ve výjimečných případech vládní letka svoje stroje půjčovala, ČSA však musela zaplatit trojnásobek běžné provozní ceny.

Výbor ZO KSČ poměrem 19:11 rozhodl 5.12. o setrvání činnosti ZO na pracovišti.

* **V MEZINÁRODNÍ TELEFONNÍ A TELEGRAFNÍ ÚSTŘEDNĚ** byly 8.12. s okamžitou platností zrušeny Lidové milice. Současné bylo rozhodnuto o zrušení ZO KSČ na pracovišti k 1.1.1990. Kolektiv zdejších pracovníků přišel s iniciativou koordinovat činnost stávkových výborů všech spojových organizací. První taková schůzka se uskutečnila 7.12. (L.Jakl)

* **PRAHA.** Občanské fórum bylo 5.12.ustaveno i při Ústřední radě družstev, vrcholné organizaci čs.družstevnictví.

Jak se dovídáme ze zprávy o založení, dostalo se aktivistům "plně podpory ze strany vedení". Mluvci OF při ÚRD, Svatopluk Pelc připsal na zprávu ještě doušku: "Protože jsem byl pozván z několika míst o zastupování našeho OF směrem ke koord.centru, zadám o přizvání na některá z jednání."

* CHRUDIM. 4. a 5.12 proběhly v Transportě Chrudim celozávodní schůze stávkového výboru a OF, ze kterých vůči hospodářskému vedení podniku vyplynuly tyto požadavky (vyjímáme):

zrušit kadrové oddělení (akceptováno vedením okamžitě), zrušit závodní jednotku LM a sekretariát ZV KSC, poskytnout OF materiální podmínky k činnosti (místnost, závodní časopis a rozhlas), anulovat výsledky voleb do DV ROH a zvolit nové dílenské výbory a složit závodní výbor odborů z demokraticky navržených zástupců. 5.12. v 17.00 se pak pracující Transporty sešli s dalšími obyvateli města na náměstí 9.května a na shromáždění byly předneseny výše uvedené požadavky.

* OF Pardubice se na nás obrátilo se žádostí, abychom jejich jménem vyzvali všechna OF Východočeského kraje ke společnému setkání, na kterém by se vyřešili některé nejasnosti, např.sporná role ing.Wagnera, člena OF v Hradci Králové, který vystupuje ve sdělovacích prostředcích jako mluvčí OF Východočeského kraje. Žádné krajské OF prozatím nebylo ustaveno a pardubičtí aktivisté se navíc s výroky ing.Wagnera ne vždy ztotožňují.

Kontakt: OF, Tenisová hala TJ Dynamo, Labská ul., 530 02 Pardubice, Tel. 20 665.

Protest a výzva zástupců Občanského fóra psychiatrické kliniky Fakulty všeobecného lékařství UK v Praze.

Po shlédnutí reportáže televizních Sond věrejšího dne o událostech 17.11.1959 vyjadřujeme krajní rozhořčení nad dosavadním průběhem vyšetřování.

Protože mnozí z členů našeho fóra působí ve funkci soudních znalců psychiatrů a psychologů, seznámených se zákonnými postupy vyšetřování, konstatujeme, že od samého počátku bylo zjišťování faktů organizovaného brutálního násilí ze strany policejních jednotek všeho druhu, jejich velitelů a příkazců z nejvyšších stranických a ministerských orgánů vedeno nezákonným způsobem. Byl to způsob, který směřoval k získání času k odstranění všech důkazů hromadného trestného činu obecného ohrožení, pokusů vraždy a ublížení na zdraví spáchaného organizovanou skupinou, a k umožnění domluvy mezi jejími členy.

Vypátrání všech viníků na různých stupních hierarchie, od vedoucích funkcionářů KSC a ministerstva vnitra, až po řadové členy pohotovostních jednotek bylo ve skutečnosti snadné. Bylo známo, které jednotky se účastnily zákroku, museli být známi jejich velitelé a také ti, kteří jim poskytli volné ruce.

Místo jejich okamžitého zadržení a umístění v izolovaných celách předběžného zadržení, kde by byli vyšetřováni jednotlivě bez možnosti domluvy a místo zajištění všech dostupných důkazů, zmohl se generální prokurátor ČSR jen na vyslovení podezření z trestného činu, ponechávaje podezřelé nebo již zjištěné viníky, kteří se dokonce sami doznali, na volné noze.

Pověření generálního prokurátora vyšetřováním tohoto případu bylo samo o sobě věcně nepřislušné, protože spadalo do kompetence vojenské prokuratury. Nadto šlo o člověka, který na jaře t.r. bez delšího projednávání oznámil veřejnosti s vyhružnou tváří nové, neobvykle tvrdé zákony znemožňující jakékoliv občanské iniciativy, zákony, které byly výsměchem helsinským a dalším dohodám. Později získal posilu k "objektivnímu" vyšetřování stanovením hodnostně vyššího pohlavára v generálním prokurátorovi ČSSR, generálu Pješákovovi. Tento muž se teší značné neoblíbenosti i mezi svými podřízenými pro své manýry malého Napoleona a má pověst důvěrného spolupracovníka státní bezpečnosti SSSR z dřívější doby a horlivého stalinovce.

Zárukou objektivnosti vyšetřování měla být parlamentní komise, složená ze staré hlasovací mašinerie, která se m.j. uplatnila při schvalování výše uvedených zákonů. V jejím čele vystupoval člen slovenské národnosti, který sotva byl seznámen nebo prožíval předchozí demonstrace v Praze a jejich důsledky. V televizní relaci se projevil pouze posetilými výroky o nutnosti soustředění na hlavního viníka a o zbytečném rozlišování mezi bílými helmami a rudými barety. - Nezkusení zástupci studentů ani ojedinelí zástupci Občanského fóra zbavení možnosti hlasování nemohli tvořit protiváhu vůči uvedenému kolektivu a na místě odmítnout groteskní průběh vyšetřování.

Tak se stalo, že dosud nebyl označen jediný viník, na nikoho nebyla uvalena vazba, dokonce ani na bezprostřední velitele policejních jednotek, který s povýšeným úsměvem nadále trvá na přiměřenosti zásahu a m.j. jej zdůvodňuje únavou ubohých mladenců v bílých helmách a rudých baretech. Tito se vyslovují podobně a staví se do role pilných žáků policejního učiliště, plnících v postavení "veřejných činitelů" pokyny nadřízených. Vyšetřování se směřuje dotazujícím do obličeje, důkazy, které měli v rukou jsou odklizeny či zničeny.

Jako zástupci Občanského fóra žádáme o neodkladné stanovení nové občanské komise složené ze zástupců nekomunistických stran a představitelů fóra, včetně nekompromitovaných odborníků z řad justice a občanů, kteří se důvěrně seznámili s metodami policejního aparátu, s vedoucí složkou StB. Tato komise by důkladně zrevidovala dosavadní chatrné výsledky setření.

Žádáme okamžité zadržení všech již odhalených viníků a všech příslušníků policejních jednotek, kteří se na události podíleli a nacházejí se přinejmenším mezi podezřelými. Nepripustíme, aby unikli trestu nejsurovější pohůnci, vymlouvající se na plnění příkazu. Takový argument nebyl uznán ani u příslušníků jednotek SS a jiných válečných zločinců. Pamatujme, že z řad "bílých helm" se rekrutují budoucí vyšší důstojníci SNB a StB.

Pripomínáme, že dosud nebyl vznesen návrh na vyšetřování podobných zasažení při dřívějších pražských demonstracích, ani účasti lidových milicí, které dosud fakticky nepřestaly existovat.

V Praze dne 7.12.1989 (Za OF: PhDr. Šesták, PhDr. Pošmurová, prof. MUDr. Študent, CSC)

PŘEHLED ZPRÁV

* Kladno: Prohlášení OF POLDI Spojené ocelárny Kladno ze 6.12.1989. Členové OF mj. žádají vedení podniku, aby neprodleně zajistilo ukončení činnosti KSC v POLDI, vyzyvají k rozpustění LM, požadují, aby sestavení Federální vlády bylo v souladu s vůlí národa a vyzyvají stoupence OF - členy ROH, aby se vyjádřili k dosud provedeným volbám úsekových důvěrníků a dilenských výborů. Nepovazují ÚRO za svého reprezentanta. Žádají, aby budova OV KSC v Kladně byla uvolněna pro zdravotnické účely.

* SVOJANOV: 6.12. bylo poprvé svoláno shromáždění obyvatel ve Svojanově u Poličky. Z celkového počtu pěti set obyvatel 6 sloučených obcí se zúčastnilo cca 120 lidí, z nichž celkem 95 se přihlásilo k programu OF. Zúčastnění shlédli videozáznam brutálního zákroku v Praze ze dne 17.11. a seznámili se se základním prohlášením CH 77. Podle zpráv se začínají formovat OF i v sousedních obcích Rohozná a Vítejeves.

* PRAHA: Československá demokratická mládež /ČSDM/ vyzyvá všechny mládežnické organizace v ČSSR, aby zasedli společně ke kulatému stolu a alespoň dočasně se sjednotili v nejdůležitějších otázkách, týkajících se současné situace. Zájemci nechtějí se obrátit na adresu: Daniel Soural, Na valech 32, 160 00 Praha 6 - Hradčany.

* PRAHA: Železniční stavitelství Praha, závod 4 - proběhla ustavující schůze OF a stávkového výboru, na níž bylo přijato usnesení o zvýšení stávkové pohotovosti a případném vyhlášení stávky 11.12. Dalším požadavkem je sdělení termínu ukončení činnosti LM a ukončení činnosti organizací KSC u závodu.

* Čs.rozhlas bude v pátek 15.12. vysílat na stanici Vltava v rámci pořadu 3x60 hodinový pořad o samizdatu, v němž budou předneseny ukázky z prozaických děl Z.Brabcové a P.Placáka, kteří obdrželi cenu Jiřího Ortena udelovanou nejlepším pracem z oboru samizdatové beletrie.

* Do současné doby se za prosazení OF postavilo více než 230 podniků a organizací Liberecka, v níž byla ustanovena OF či stávkové výbory. Stále přibývají další závody. V několika desítkách závodů již byly rozpustěny závodní organizace KSC a provedeny kadrové změny vedení i ZV ROH. Ruší se i kadrové ústavy a kadrové archívy. /OF Liberec, Čejka P./.

* PLZEŇ 5.12.1989: V 15,00 hodin se oet před budovou KV KSC shromáždilo několik desítek studentů plzeňských vysokých škol. Byli vybaveni maskami, komickými převleky, které symbolizovaly různá zvířata. Šlo o bezprostřední reakci na současnou situaci, kdy "velká zvířata" zůstávají nadále zvířaty, a zároveň se zakuklí do jiné funkce a čekají na okamžik, kdy budou moci vylézt z kukly ven v jiné podobě. Skupině másek vévodil mohutný pašák s heslem "Držím si své koryto", dále zde byl kozel, který byl zároveň zahradníkem, liška podsita, z dravých šelem vlk, a z tupých nosorožec. /Plzeňský student/.

* Neníchte pomníky: Dostáváme zprávy, že v mnohých městech uvažují o tom, co udelat s pomníky Gottwalda a jiných potentátů. Podle našich informací mají většinou někde schované Masaryka a tedy řešení je nasnadě. NTS ale žádá občany, aby při výměně či odstraňování starých pomníků postupovali ohleduplně, nepoužívali osvědčené metody traktoru a lása, ale aby se vši zodpovědností pomocí autojeřábu shromáždili sochy na zvláštní místa a zajistili je před poškozením.

Postupem času by se dalo uvažovat o vhodné veřejné prezentaci těchto dokladů minulosti, a to nejen proto, že některé jsou skutečně kuriozní, ale hlavně by současně mohly sloužit jako varování před unáhleným vztyčováním nových modelů.

Co se týče konkrétní lokality pro Prahu navrhujeme prostor uvolněný odstřelem Stalinova pomníku. Mj. se tím v samém zárodku potlačí eventuelní idea monumentu Občanského fóra na tomto prestižním místě.

* 9.12.: Pracovníci VCHZ Synthesia Semtín navrhuji založit odbory pracovníků chemického průmyslu. Vyzyvají zástupce chemických podniků z celé republiky, kteří se chtějí připojit, aby se obraceli na ing.Karla Kociho, VCHZ Synthesia Pardubice, na telefon č.492, linka 3258.

OF Pardubice navrhuje založit odbornou sekci pro chemický průmysl, která by byla schopna řešit problémy chemického průmyslu. Zástupci ať se obracejí na OF Pardubice, Labská 20, telefon 20665.

* PRAHA: OF Záchrané služby ÚNZ Praha vyzyvá všechny lékaře a řidiče DZS mimopražských oblastí, aby informovali své venkovské pacienty o současném politickém dění v hlavním městě. Blíže údaje na pražském telefonu 373774 nebo osobně ZS ÚNZ NVP, Dukelských hrdinů 23, Praha 7, kancelář OF.

* TÝN NAD VLTAVOU: Při vojenském útvaru 3704 spontánně vzniklo Vojenské fórum a předložilo tyto požadavky: 1/ Zabezpečení práv vojáků - požaduje vytvoření nezávislé organizace v armádě, která by hájila práva, potřeby a zájmy vojáků. 2/ Vojenská služba - podporuje požadavek zkrácení ZVS na 18 měsíců /pro absolventy 6 měsíců/ již od nástupního termínu 1989, umísťování vojáků max. do 150 km od místa trvalého bydliště, prodloužení řádné dovolené na 15 dnů, možnost nošení civilního oděvu po dobu dovolené, zavedení alternativní vojenské služby. 3/ Politika v ČSLA požaduje, aby armáda byla přímo podřízena pouze prezidentovi a parlamentu a důrazně požaduje zákaz činnosti jakýchkoli politických stran v ČSLA. Kontakt: č.a. Roman Valkoun, VÚ 3704/X, 37601 Týn nad Vltavou, Štěpán Salac civ. tel. 0334/421 167-8 /7,00-15,30/ do 15.12.89.

* INFORMAČNÍ BULLETIN : 7.12. vydala koordinační skupina OF Prahy Bubenců a Dejvic nulté číslo svého inf.bulletinu. Skupina si vzala za cíl podporovat OF, vytvořit strukturu nezávislou na orgánech NV a Národní fronty a vyvíjet tlak

na zrušení vedoucí úlohy KSČ v místních poměrech.

* BŘECLAV. Z prohlášení OF k místní konferenci KSČ (9.12.-vybíráme): Žádáme okamžité odstoupení funkcionářů, kteří veřejně schvalovali okupaci naší vlasti v roce 1965, kteří schvalovali či mlčky přihlíželi k událostem ze 17.11.1969 a těch, kterým je vlastní jen podpora jakéhokoli vládnoucího TV KSČ. Zejména pak žádáme neprodlené odstoupení funkcionářů a poslanců, kteří jsou hlási k hlasu lidu. Od delegátů okr.konference KSČ očekáváme rozhodnutí o majetku strany a navrhuje využití budovy OV KSČ jako centra pro mládež.

Toto prohlášení OF bylo přečteno v průběhu konference v budově OV KSČ; před budovou v té době demonstrovalo asi 1500 lidí.

* PRAHA. Demontrace ke dni lidských práv se koná 10.12.ve 14.00 na Václavském náměstí.

OBAVY Z BUDOUCNOSTI?

17.listopad odstartoval osvobozující celospolečenské hnutí, ale též každodenní obavy o osud revoluce, s kterými se člověk setkává na každém krčku, a je to mnohdy až unavující. Také nejsem optimista, nemyslím si, že už je nemožné dosavadní vývoj zvrátit, ale to přece není hlavní věc. Bud člověk nastoupí cestu k pravdě v sobě samém, anebo bude hnán okolnostmi a jeho nejvlastnějším průvodcem zůstane strach, co bude dál.

Po celou dobu své totalitní moci si mocenský aparát představoval, že má co do činění s nějakým ideologickým protivníkem, který má podobný způsob uvažování jako on sám - jde mu o moc a k tomu cíli je ochoten podřídit vše, používat ty nejnižší praktiky. Moc se ale krutě změnila. Jejím nepřítelem byla totiž prostá věc - morálka. Proti té se komunisté bojovat nenaučili, protože jim byla naprosto cizí. V žádném případě proto nemůžeme prohrát. (ppl)

* * *

ZVLÁŠTNÍ PŘÍLOHA KE DNI LIDSKÝCH PRÁV: RUMUNSKO

* Sedesátiletá DOINA CORNEA, známá obhájkyne lidských práv v Rumunsku, zahájila podle informací agentury Reuter 30.11. hladovku, která má světovou veřejnost upozornit na úžasně porušování základních práv člověka Ceaušescovým režimem.

Ulice Alba Julia v Kluži, kde paní Corneová žije, je uzavřena pro dopravní ruch a patrový domek č.14 neustále stráží několik milicionářů a příslušníků tajné policie. V květnu t.r. byla Doina Corneová jedním policistou surově zbita, když se "svévolně" vypravila na nákup potravin. Jiný rumunský disident, biofyzik Gabriel Andreescu, je už několik měsíců totálně izolován ve svém bytě na bukurešťské Strada Izvorul Muresului. "Provinil" se tím, že poslal informativní dopis krakovské konferenci o lidských právech letos v srpnu. Od té doby o něm ani nejbližší přátelé nemají žádné zprávy a jeho osud vzbuzuje vážné obavy.

Rumunsko se v současné osvobozující se Evropě stává čím dál větším vykřičníkem a mementem. Proto zařazujeme následující text, pocházející z nevydaného 4.čísla časopisu SPORT.

ANONYM

ZEMĚ V AGÓNII

(Situace v Rumunsku před XIV.sjezdem komunistické strany)

Následující text pochází přímo z Rumunska a náš spolupracovník jej přes hranice propašoval v podrážce boty. To není ani vtip ani snaha o levnou senzaci, ale jen dokreslení dnešní rumunské reality. Autoři, podepsaní šifrou "nezávislí pozorovatelé" si pochopitelně přejí zůstat v anonymitě. (red.)

Letošní rok, jež celé oficiální Rumunsko zasvětilo přípravám na listopadový sjezd strany, je rovněž rokem množících se případů disidence. S chválou úspěchů dosažených pod vedením prezidenta Ceaušesca, která denně zaznívá z rumunských rozhlasových stanic i z jediného televizního programu, kontrastují prohlášení básníka Mircei Dinesca, uveřejněná v deníku Libération, otevřený dopis šesti bývalých vysokých stranických představitelů prezidentovi i další vystoupení některých významných rumunských intelektuálů. Pečlivě nacvičené skandování davů dožadujících se znovuzvolení prezidenta Ceaušesca generálním tajemníkem strany je v příkrem rozporu s počínáním proudu uprchlíků, směřujících do sousedního Maďarska. Západní sdělovací prostředky, kající se od dělnických nepokojů v Brašově v listopadu 1957 ze své předchozí tiché komplicity s rumunským vedením, informují o vystoupeních disidentů a přinášejí rovněž stále četnější články o porušování lidských práv v Rumunsku, o nedostatku potravin, lékařů i o bezohledném ničení hmotných památek rumunské kultury. Trebaže však odpůrci režimu prezidenta Ceaušesca doma i v zahraničí nepřestávají poukazovat na zlořády stranického a státního vedení, jejich pozornost je zpravidla zaměřena na nedostatky v oblasti materiální a dále jen na několik dílčích problémů v oblasti lidských práv (postavení národnostních menšin, náboženská svoboda, likvidace vesnic, situace některých kritiků režimu - Silviu Brucan, Doina Corneová, Mircea Dinescu, aj.) a častu opomíjejí otázky stejně závažné nebo dokonce ještě závažnější. Pokusíme se

tedy připomenout dnes, několik dní před zahájením XIV. sjezdu RKS, základní rysy krize kulturní a morální, již dnesní Rumunsko prochází.

Současná rumunská společnost skýtá obraz těžkopadného, zkomírajícího organismu, jehož životaschopnost potlačuje pretrvávající klasický model stalinismu a jehož rovnováha byla vážně narušena masovým pohybem obyvatelstva. Industrializace, prováděná nemístně rychlým tempem a neberoucí v úvahu reálné možnosti země, vyvolala příliv venkovského obyvatelstva do měst; tito přesídlenci byli vytrženi z venkovského prostředí, jemuž se odcizili, duchovní hodnoty městské civilizace si však zpravidla osvojit nedokázali. To bylo způsobeno jednak prostou skutečností, že v novém prostředí často nositele městské kultury početně výrazně převýsili, jednak tím, že vláda nevypracovala vhodný program, usnadňující přesídlencům adaptaci v nových podmínkách. Přesídlenci z venkova, osoby mnohdy s velice nízkou úrovní vzdělání a se svébytnými návyky, se v rámci rumunské společnosti stali výrazným destabilizačním faktorem - často se vyznačovali neadekvátním chováním, propadli hodnotové dezorientaci, upnuli se jednostranně k hmotné stránce vydobytku městské civilizace, a co víc, ve své politické nezralosti se stali pasivním, ba brzdicím prvkem ve společnosti. Vykoreněným masám je často zcela cizí pojem lidské důstojnosti - osoby tělesně postižené, které se jinde snaží stát plnohodnotnými členy společenství, v Rumunsku dokáží jen vztahovat ruce ke kolemjdoucím, dožadující se tak almužny, přičemž své tělesné postižení někdy mění v nepeknou atrakci. Přesuny obyvatelstva a jejich důsledky jsou spolu s nesmírně rozvětvenou a agilní sítí Bezpečnosti hlavními důvody toho, že dnes naprosta většina Rumunů je pouze obyvateli svého státu, tedy osobami trpné se podřizujícími příkazům státního a stranického vedení, nikoliv skutečnými občany, hájícími své práva a vědomými si své zodpovědnosti. Zatímco děti trpí podvýživou, zimou zkrehla žena trne obavou z nežádoucího těhotenství, průmysl prožívá krizi, zemědělských produktů se nedostává, školství i zdravotnictví jsou v troskách, novopečený Bukurešťan, ještě včera venkovský chasník, podupává v lidovém rytmu v předměstské tanečce, nalezíte pysný na své nové džinsy či tričko ze shopu, a nenapadne ho, že ono tolik zkoušené Rumunsko je i jeho zemí, za kterou i on je zodpovědný.

Násilné přesuny obyvatelstva mají svůj protějšek v pohybu na žebříčku hierarchie ve všech oblastech života společnosti: v průběhu procesu tzv. budování socialismu byli na vedoucí místa dosazeni často lidé s nedostatečným všeobecným vzděláním, s nedostatečným pocitem zodpovědnosti a povahově kariériste, neschopní a mnohdy nechtějící své okolí pozitivně ovlivnit. A tak se stalo, že se ve společnosti rozbujel až směšný snobismus, povýšenectví a kariérismus, ochotné přejímány mnoha přesídlenci z venkova, takže na stupnici hodnot mnoha dnešních Rumunů nejvyšší stupně zaujímají hodnoty materiální, jejichž vyjádřením jsou cigarety Kent, videoaparatura a možnost emigrace, a to i do zemí rozvojových a do států Varšavské smlouvy.

Kulturní, umělecké a tím méně vědecké instituce všeobecně duchovní krizi celit nemohou. Poměrně liberální kulturní politika, již se v 60. a 70. letech Rumunsko vyznačovalo, byla z osobního podnětu prezidenta Ceaușesca změněna ve smyslu jakési sverázne renesance socialistického realismu 50. let, patrného především v některých produktech kinematografie a výtvarného umění. V oblasti kultury a do jisté míry i vědy platí zásada celkového tihnutí k prostřednosti, eliminování nadaných jedinců, a někdy dokonce systematického ničení kvalifikovaných sil (mj. rozmísťováním absolventů vysokých škol). Široké publicity se dostává celonárodnímu festivalu Zpěv Rumunska, kladoucím důraz na kolektivismus, zatímco hodnotné umění a kultura důsledně propagovány nejsou. Od počátku letošního roku se ocitla na indexu zakázaných autorů řada jmen literátů, kteří se více či méně otevřeně vyslovili kriticky o situaci v zemi (Mircea Dinescu, Ana Blandiana, Ștefan Augustin Doinaș aj.). Ve škole, v odborné i popularizující literatuře, v poradách hromadných sdělovacích prostředků je navíc neustále předkládána anachronická koncepce rumunské kultury, svým pojetím blízká evropskému romantismu a stavící kult hrdinných předků (Dáků a Římanů) vysoko nad požadavek rozvoje moderní kultury a společnosti vůbec. V oblasti vědy doslo prakticky k likvidaci sociologie, psychologie a pedagogiky, takže dnešní Rumunsko nejenže nemá odborné fundované studie o vlastní společnosti, nezna však ani psychoterapii v žádné z jejích forem, ani poradenství pro rodiče, manžele, dospívající aj. Hromadné sdělovací prostředky, věnující neuměrně mnoho vysílacího času indoktrinaci a pěstování kultu prezidenta Ceaușesca, nejenže nepřispívají k odstraňování nežádoucích společenských jevů, ale neinformují adekvátně ani o událostech doma a ve světě, takže jejich funkci často supluje zahraniční rozhlasové stanice, vysílající rumunsky. V oblasti kultury a vědy vede subjektivismus vedení tak daleko, že zvláštním výnosem byli přejmenováni i někteří už několik set let mrtví vládci rumunských zemí, protože jejich přídomky nezněly vedení dosti důstojně.

Rumunské školství samo se podobně jako i další oblasti života vyznačuje příkrým rozporem mezi teorií a praxí. Proklamované požadavky poskytnutí co nejúplnějšího vzdělání co největšímu počtu občanů a dále sbližování vědy a vzdělání se životem jsou jen jednou stranou značně otrele mince a ostře kontrastují s omezenými učebními osnovami, naprostou nepřítomností výchovy k občanství, často průměrnou přípravou vyučujících a formálním a značně benevolentním přístupem ke klasifikaci, zastírající mnohdy nedostatky školství. Posluchači vysokých škol navíc ztrácejí motivaci vzhledem k neradostné perspektivě umístění na venkove (lékaři, učitelé). Celkově mládež trpí nedostatkem možnosti rozvoje zájmové činnosti a spíše než tendencím školstvím je formována celkovou situací ve společnosti - pokrytectvím, korupcí, servilností, materiální bídou, snobismem a otevřeným pohrdáním kulturními hodnotami (demolice architektonických památek v Bukurešti i jinde). K ozdravení atmosféry v univerzitních střediscích jistě nepřispívá přítomnost neuměrně vysokého počtu zahraničních studentů, dnes často pro stát vítaného zdroje valut, kteří k udržování a šíření korupce přispívají a zanášejí ji i na akademickou půdu.

K vyřešení vnitřních problémů země zajiště nepříspívá ani její stále varužující uzavřenost. Už po léta je rumunským státním příslušníkům zakázán styk s cizinci, návštěva cizího státu je stále obtížnější, rumunským dětem bylo zakázáno navštěvovat školy v zahraničí, a to i v případě, že jejich rodiče v daném státě pracují. Hromadné sdělovací prostředky přinášejí často více informací o Kim Ir Senově Korejské lidové demokratické republice než o nejbližších sousedech a školní osnovy k překlenutí této izolace nepříspívají, naopak, podobně jako sdělovací prostředky de facto napomáhají tomu, že nejenže nedoslo ke zlepšení vztahů se zememi, s nimiž mělo Rumunsko v minulosti konflikty (Maďarsko), ale jsou zapominána i dřívější přátelství a spojení, jež v minulosti zemi objektivně prospívala. Tato izolace postihuje především mladou generaci, která nejenže nemá možnost život v jiných zemích poznat z vlastní zkušenosti, ale často přijímá s nedůvěrou skutečnosti i zcela zjevné (např. že v sousedních zemích sotva potkáme zbračky nebo že policie v ostatních zemích Varšavské smlouvy nepodléhá oně primitivní korupci, jakou známe z Rumunska). Trebaže národ oficiální ideologii nikdy nepřijal za svou, z nedostatku jiné zkušenosti často nevědomky posuzuje život jinde prizmatem podmínek současného Rumunska.

Všeobecná krize nemohla nepoznamenat ani rodinu. K vytváření napětí v rodině přispívá obtížné shánění potravin, v zimě nedostatečné vytápění bytů, citové vztahy manželů narušují obavy z nežádoucího těhotenství v podmínkách, v nichž je plánování rodiny de facto zákonem zakázáno a stát občany přímo nutí, aby přiváděli na svět děti, které si nepřejí a o něž z objektivních důvodů nemohou dostatečně pečovat. Manželství mladých vysokoskoláků jsou bez ohledu na děti prakticky rozlučovány povinným rozmisťováním do zpravidla různých lokalit.

Je třeba připomenout, že současná krize postihuje Rumunsko celé, to znamená jak příslušníky rumunské národnosti, tak národnostní menšiny. Je nesporné, že příslušníci některých těchto menšin - především sedmihradští a banátští Němci a zpravidla také Maďari (včetně Sikulů) - jsou mnohem blíže duchovnímu světu moderního evropského města než vlastní Rumuni a že mají rovněž vyvinutější občanské cítění; proto také snadněji komunikují s okolním světem a jsou v zahraničí mnohdy známější. Je ovšem pravda, že příslušníky menšin postihuje diskriminace v oblasti kultury a školství (omezování nebo úplně zastavení školní výuky v jazycích některých národností, zabavování maďarsky tištěných publikací na hranicích) a do jisté míry i přesuny obyvatelstva (Moldavanů do Sedmihradska), mající za následek rozrušování původní národnostní skladby obyvatelstva. Je také pravda, že tyto menšiny hájí nejen svou národnostní identitu, ale také onen vyšší kulturní a civilizační standard, o který většina Rumunska teprve usiluje. Otázku národnostních menšin však nelze oddělit od ostatních problémů současného Rumunska, protože příslušníky menšin postihuje též krize jako Rumuny a jejich emigrace znamená ztrátu pro celé Rumunsko. Jsou politováníhodné pokusy zasevat nesvár a nedůvěru mezi obyvatele různé národnosti. Rovněž je třeba připomenout, že počet národnostních menšin v Rumunsku se neomezuje jen na Němce a Maďary a že diskriminaci v oblasti školství a kultury jsou často vystaveni i příslušníci národností, jejichž mateřské země tradičně patřily k přátelům Rumunska (banátští Srbové, moldavští Poláci).

Poukazujeme na všechny tyto skutečnosti, třebaže se, poučení minulými zkušenostmi, nedomníváme, že jim bude nadcházející stranický sjezd věnovat pozornost. Upozorňujeme na ně, protože jsme si vědomi, že škody morální se napravují mnohem déle a mnohem obtížněji než škody hospodářské a že o nich proto nelze mlčet. Opakované upozorňování na nedostatek potravin a léků, na nedostatečný otop či na porušování zákonitosti stranickým vedením k nalezení odpovědi na palčivé otázky rumunské společnosti nestáčí. Je zapotřebí široké celospolečenské diskuse, a nestane-li se vhodným forem stranický sjezd, dojde v budoucnosti nutně k vytvoření fóra jiného. Jsme si vědomi toho, že zahájení takovéto diskuse nebude jednoduché, už proto, že v dnešním Rumunsku se o nejpálčivějších problémech zpravidla nemluví ani mezi známými, kolegy na pracovišti a někdy ani v kruhu rodiny (odhaduje se, že až 15% obyvatel s větší či menší pravidelností poskytuje informace Bezpečnosti, a i v soukromých bytech je velká obava z odposlechu); navíc je rumunská společnost složitým propletencem zájmů, v němž často osoby, které režim z mnoha hledisek bezesporu poškozuje (špatná lékařská péče, zima, fronty na základní potraviny), mají zároveň z různých důvodů (udržení společenského postavení, různá drobná privilegia) zájem na udržení tohoto režimu. Věříme, že bude-li před skutečností zavírat oči nynější stranické vedení, najde se vhodné fórum, bez ohledu na místo a čas jeho vzniku, kde bude možno definovat základní nouhy rumunské společnosti a kde každý, kdo se cítí spoluzodpovědný za osudy země, dostane možnost podílet se podle vlastních sil a zkušeností na hledání vhodných léků.

(Bukurešť, říjen 1989)

Uzávěrka č. 24: 9.12., 20.15 hod.)